sed hoc erat, ipsum quid erat esse vtrique. Est autem materia quædam intellectualis, quædam sensibilis: & semper, rationis hoc quidem materia, hoc vero actus est, vt circulus, figura plana. Quæcunque vero neque intellectualem, neque sensibilem materiam habent, statim vnum quiddam esse, vnumquodque est: quemadmodum ipsum ens, hoc quidem hoc, hoc quale, quantum: qua re non inest in definitionibus nec ens, nec vnum: & ipsum quid erat esse, statim vnum quiddam est, quemadmodum & ens quiddam. Propterea non aliqua alia causa vlli istorum, vt vnũ sint, nec vt ens quiddam sint: statim etenim vnumquodque est ens quiddam, & vnum quiddam non vt in genere in ente, & vno, nec tanquam sint separata præter particularia. Ob hanc autem dubitationem, quidam participationem aiunt, & causam quandam participationis, & quidnam sit illud participare, dubitant. Quidam copulam animæ (sicuti Lycophron ait) scientiam esse ipsius scire & animæ. Quidam compositionem, aut coniunctionem animæ cum corpore, ipsum viuere. Attamen eadem de omnibus ratio erit. Etenim ipsum sanum esse, aut copula, aut compositio, aut coniunctio animæ, & sanitatis erit. Et æs esse triangulum, compositio æris & trianguli. Et album esse, compositio superficiei, & albedinis. Causa verò est, quoniam potentiæ, & actus rationem quærunt venientem, & differentiam. Est autem (vt dictum est) vltima materia, & hoc potentia, hoc quidem actu. Quare simile est quærere quidnam vnius causa sit: & vnum sit. Vnum enim quiddam, vnumquodque, & quod potentia, & quod actu, vnum quodammodo est. Quare nulla alia causa est, nisi si quid fuit, tanquam ex potentia in actum mouens. Quæcunque verò non habent materiam, cuncta simpliciter entia, sunt ipsum quid.

A ἐνέργεια ἐστι σφαῖρα, ἢ μὰ τοῦ λόγου τὸ τί ἦν εἶναι ἑκατέρῳ. ἔστι δὲ τῆς ὕλης ἡ μὲν νοητὴ, ἡ δὲ αἰσθητὴ καὶ ἀεὶ τοῦ λόγου τὸ μὲν ὕλη, τὸ δὲ ἐνέργεια· ὅζυν, εἰ ὁ κύκλος σχῆμα ἐπίπεδον. ὅσα δὲ μὴ ἔχει ὕλην, μήτε νοητὴν, μήτε αἰσθητὴν, εὐθὺς ὥσπερ ἕν τι εἶναί ἐστιν ἕκαστον ὡσαύτως καὶ ὅπερ ὄν τι, τὸ τόδε, τὸ ποιὸν, τὸ ποσόν. διὸ καὶ οὐκ ἔνεστιν ἐν τοῖς ὁρισμοῖς, οὔτε τὸ ὄν, οὔτε τὸ ἕν· καὶ τὸ τί ἦν εἶναι εὐθὺς, ἕν τί ἐστιν ὡσαύτως καὶ ὄν τι. διὸ οὐκ ἔστιν ἕτερόν τι αἴτιον τοῦ ἓν εἶναι οὐδενὶ τούτων, οὐδὲ τοῦ ὄν τι εἶναι. εὐθὺς γὰρ ἕκαστόν ἐστιν ὅ τι καὶ ἕν τι, οὐχ ὡς ἐν χρόνῳ πρότερόν τι καὶ πρὶν ἑνὶ, οὐδ' ὡς χωριστῶν ὄντων παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα. διὰ ταύτην δὲ τὴν ἀπορίαν, οἱ μὲν μέθεξιν λέγουσι, καὶ αἴτιόν τι τῆς μεθέξεως, καὶ τί τὸ μετέχειν ἀπορεῦσιν. οἱ δὲ συνουσίαν ψυχῆς, ὥσπερ Λυκόφρων φησὶν εἶναι τὴν B ἐπιστήμην τοῦ ἐπίστασθαι, καὶ ψυχῆς, οἱ δὲ συνδεσμὸν ἢ συνδεσμὸν ψυχῆς σώματι, τὸ ζῆν. καθόλου ὁ αὐτὸς λόγος ἐπὶ πάντων. καὶ γὰρ τὸ ὑγιαίνειν ἔστι ἡ συνουσία, ἢ συνδεσμὸς, ἢ συνδεσις ψυχῆς καὶ ὑγείας. καὶ τὸ τὸν χαλκὸν εἶναι τρίγωνον, συνδεσις χαλκοῦ καὶ τριγώνου. καὶ τὸ λευκὸν ἐν εἶναι, συνδεσις ἐπιφανείας καὶ λευκότητος· ἄιτιον δ' ὅτι δυνάμεως καὶ ἐντελεχείας ζητοῦσι λόγον ἐνοποιὸν καὶ διαφορά. ἔστι δ', ὡς ἔφηται, καὶ ἡ ἐσχάτη ὕλη καὶ ἡ μορφὴ τοῦτο καὶ δυνάμει, τὸ δὲ ἐνεργείᾳ. ὥστε ὅμοιον τὸ ζητεῖν τοῦ ἑνὸς τί ἄιτιον, καὶ τοῦ ἓν εἶναι. ἓν γάρ τι ἕκαστον, καὶ τὸ δυνάμει καὶ τὸ ἐνεργείᾳ ἕν πως ὄζυν. ὥστε αἴτιον οὐδὲν ἀλλὸ πλὴν εἴ τι ὡς κινοῦσαν ἐκ δυνάμεως εἰς ἐνέργειαν. ὅσα δὲ μὴ ἔχει ὕλην, παντάπασι ἁπλῶς ὥσπερ ὄντα τί.

ARISTOTELIS METAPHYSICORVM LIBER IX.

CAPVT I.

DE primo itaque ente, & ad quod cæteræ omnes entis prædicationes referuntur, hoc est de substantia, dictum est. Nam secundum substantiæ rationem cætera dicuntur entia, quantum & quale, ac cætera, quæ ita dicuntur. Cuncta etenim habebunt substantiæ rationem, vt in primis sermonibus disseruimus. Cùm autem ens

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ΤΟ Θ.

Κεφάλαιον α.

ΠΕΡΙ μὲν οὖν τοῦ πρώτου ὄντος, καὶ πρὸς ὃ πάσαι αἱ λοιπαὶ κατηγορίαι τοῦ ὄντος ἀναφέρονται, εἴρηται, περὶ τῆς οὐσίας. λέγεται γὰρ τὸν τῆς οὐσίας λόγον λέγεται τἄλλα ὄντα, τό, τε ποσὸν καὶ τὸ ποιὸν, καὶ τἄλλα τὰ οὕτως λεγόμενα. πάντα γὰρ ἕξει τὸν τῆς οὐσίας λόγον, ὡσπερ εἴπομεν ἐν πᾶσι πρώτοις λόγοις. ἐπεὶ δὲ λέγεται